

VII. INFORMACJE

1. Nowy sekretarz Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów

Abp Domenico Sorrentino został 2 sierpnia 2003 r. nowym sekretarzem Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów. Abp Sorrentino urodził się 18 maja 1948 r. w Boscoreale (Włochy). Świecenia prezbiteratu przyjął 24 czerwca 1972 r. 17 lutego 2001 r. został mianowany arcybiskupem-prałatem Pompejów i delegatem papieskim ds. tamtejszego sanktuarium Matki Bożej Różańcowej, a 19 marca 2001 r. przyjął święcenia biskupie z rąk papieża Jana Pawła II.

Dotychczasowy sekretarz Kongregacji abp Francesco Pio Tamburrino OSB został mianowany metropolitą Foggia-Bovino. Abp Tamburrino w latach 1990–1998 był opatem Montevergine. W 1997 r. reprezentował Stolicę Apostolską w rozmowach między biskupami greckokatolickimi i prawosławnymi w Rumunii. Dnia 14 lutego 1998 r. został mianowany biskupem Teggiano-Policastro. Świecenia biskupie przyjął 25 marca 1998 r. Sekretarzem Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów był od 27 kwietnia 1999 r.

Prefektem Kongregacji jest od 1 października 2002 r. kard. Francis Arinze pochodzący z Nigerii.

2. Ogłoszenie adhortacji apostolskiej „*Ecclesia in Europa*”

Wieczorem, dnia 28 czerwca 2003 r. w czasie Nieszporów papież Jan Paweł II podpisał adhortację apostolską *Ecclesia in Europa* będącą owocem II Synodu Biskupów Europy, który obradował od 1 do 23 października 1999 r. w Rzymie. Jest ona dostępna w językach angielskim, francuskim, hiszpańskim, niemieckim, portugalskim i włoskim na watykańskiej stronie internetowej

www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/apost_exhortations/index_ge.htm.

W języku polskim dokument ten ukazał się w polskim wydaniu „L’Osservatore Romano” 24 (2003) nr 7-8, s. 4-39 i znajduje się na stronie internetowej

www.opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/adhortacje/europa_28062003.html
Czwarty rozdział tego dokumentu poświęcony jest liturgii i mówi o celebrowaniu Ewangelii nadziei. Publikujemy go w tym numerze „Anamnesis” na s. 5-9.

3. Europejska Konferencja Stowarzyszenia Komisji Liturgicznych

W dniach 20–26 czerwca 2003 r. odbyła się konferencja Stowarzyszenia Komisji Liturgicznych w Dobogökö (pod Budapesztem). Wzięło w niej udział 29 osób niemalże z całej Europy. Z ramienia Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów był obecny ks. prał. James O’Brien. Komisję ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów Episkopatu Polski reprezentowali bp Stefan Cichy – przewodniczący Komisji oraz ks. Jacek Nowak SAC – sekretarz Komisji. Obradom przewodniczył o. Jean-Claude Crivelli ze Szwajcarii.

Podstawą problematyki obrad były przygotowane wcześniej i usystematyzowane raporty z poszczególnych krajów. Po prezentacji każdego tematu odbywała się dyskusja w grupach językowych (angielskiej, francuskiej, niemieckiej i włoskiej), a następnie przedłożenie wyników na sesji plenarnej stanowiło punkt wyjścia do krótkiej wymiany myśli.

Tematami konferencji były:

1. Pobożność ludowa

Zwrócono uwagę, iż istnieją różne formy pobożności w rozmaitych ruchach kościelnych. Stąd zostają czasami wprowadzone do liturgii pewne świeckie obrzędy, które ją zeświecczają.

Dostrzega się pobożność ludową w liturgii, lecz jest małe oddziaływanie liturgii na pobożność ludową. Taka sytuacja uwidacznia się w życiu niektórych wiernych. Uczestniczą oni w nabożeństwach ludowych, ale nie biorą udziału w liturgii. Stąd rodzi się postulat, aby jeszcze bardziej zsynchronizować relacje między liturgią i pobożnością ludową.

2. Tłumaczenia tekstów liturgicznych

Podkreślono, iż przyjęcie instrukcji *Liturgicam authenticam* ukazuje utrzymanie autentyczności obrządku rzymskiego.

Do Konferencji Biskupów należy wierne tłumaczenie tekstów liturgicznych z równoczesnym uwzględnieniem ducha danego języka. Należy mieć na uwadze, że liturgia jest językiem Kościoła w celu modlitwy. Tłumaczone teksty nie mogą być jednak wierną kopią łacińską, ponieważ może to doprowadzić do dziwnych czy wręcz niezrozumiałych wyrażań. W związku z tym przy tłumaczeniach należy stosować także zasadę inkulturacji.

3. Przestrzeń liturgiczna i wystrój

Wierni przychodzący do kościoła, dzięki wystrojowi przestrzeni liturgicznej, powinni od razu wiedzieć, gdzie są. Miejsce przewodniczącego powinno być zintegrowane z ołtarzem, który znajduje się blisko wiernych. Natomiast tabernakulum nie należy umieszczać na osi centralnej. Przy okazji została przypomniana zasada, iż winno się konsekrować tyle chleba, aby wystarczył dla wszystkich uczestniczących we Mszy św. W kościele powinno znajdować się miejsce chrztu (chrzcielnica) na widocznym miejscu i musi ono być stałe, a nie prowizoryczne.

W dyskusji zwracano uwagę na rolę konfesjonałów w kościele a nie w bocznych kaplicach. Konfesjonał razem z chrzcielnicą i ołtarzem wskazuje wprost na sakramenty Kościoła. Ponadto miejsce sakramentu pokuty przypomina wiernym o spowiedzi, a także wzbudza w nich poczucie pokory i pragnienie kroczenia drogą do świętości. Błogosławieństwa (np. dewocjonałów lub inne) nie mogą być dokonywane na ołtarzu lub ambonie, lecz na osobnym, specjalnym miejscu.

Wyłynął również postulat dotyczący budowy nowych kościołów. Należy dołożyć wszelkich starań, aby prowadzić formację nie tylko architektów, ale także i księży-„budowniczych”.

4. Muzyka i śpiew

Z dużym uznaniem mówiono o pielęgnacji śpiewu gregoriańskiego. Zauważono, iż w obecnej dobie nie powstały nowe opracowania muzyczne takie jak w historii, np. „Msza Mozarta”. Nowe śpiewy (w przeciwieństwie do tradycyjnych) nie wchodzi na stałe do liturgii, lecz pojawiają się na kilka lat i zanikają, ponieważ są znów wypierane przez nowsze.

5. Pozasakramentalna służba liturgiczna

Dużo uwagi poświęcono obrzędowi pogrzebowemu po kremacji. Stwierdzono, iż problem kremacji nie jest tylko kwestią teologiczną, ale także i antropologiczną. Przedstawiciele języka niemieckiego poinformowali, iż w ich strefie językowej istnieje już obrzęd pogrzebu związany z kremacją.

Błogosławieństwa osób lub rzeczy winno się dostosowywać do różnych sytuacji i potrzeb. Ten przejaw życia liturgicznego stanowi doskonały środek do ewangelizacji.

Zastanawiano się nad liturgią niedzielna bez prezbitera. W dyskusji podkreślano, że obrzęd bez prezbitera nie jest alternatywą dla Eucharystii i nie ma on w pełni wymiaru sakramentalnego. Jednogłośnie stwierdzono, iż nie należy rozpowszechniać liturgii niedzielnej bez prezbitera, ponieważ w myśleniu wiernych grozi to utracie potrzeby prezbitera. Ponadto zbyt częste celebry bez prezbitera mogą prowadzić do protestantyzmu i bardzo łatwo do całkowitego braku powołań kapłańskich.

Gościem specjalnym konferencji był prefekt Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów kard. Francis Arinze. W swoim przesłaniu do zebranych poruszył trzy zagadnienia: 1. Instrukcja *Liturgicam authenticam*; 2. Dyrektorium o pobożności ludowej; 3. Encyklika Jana Pawła II *Ecclesia de Eucharistia*. Po wystąpieniu miała miejsce dyskusja. Pytano m. in.: kiedy ukaże się instrukcja dotycząca Encykliki *Ecclesia de Eucharistia*? Kard. Fr. Arinze poinformował, iż obecnie jest ona w fazie przygotowań i możliwe, że zostanie wydana pod koniec obecnego (2003) roku. Zapytany, czy Kongregacja myśli o wydaniu obrzędu pogrzebowego związanego z kremacją, odpowiedział, że lepiej będzie, jeśli Kościoły lokalne wypracują swoje własne obrzędy, a następnie (na ich podstawie) Kongregacja przygotuje obrzęd wzorcowy.

W spotkaniu z Kardynałem Prefektem uczestniczył także nuncjusz apostolski na Węgrzech abp Juliusz Janusz (Polak).

Uczestnicy konferencji w dniu 22 czerwca wzięli udział w uroczystościach Bożego Ciała w miejscowości Szombathely, na którą zaprosił ich bp Istvan Konkoly przewodniczący Komisji ds. Liturgii Episkopatu Węgier oraz nawiedzili opactwo benedyktyńskie Pannonhalma. W Esztergom natomiast zostali przyjęci przez abpa Petra Erdö – prymasa Węgier. Natomiast w Dobogökö gościli u siebie także kard. Laszlo Paskaja.

Na kolejną konferencję, za dwa lata, wszyscy zostali zaproszeni do Kolonii w Niemczech.

Ks. Jacek Nowak SAC

4. Uroczystości milenijne w Międzyrzeczu

Dnia 15 czerwca 2003 r. na placu nieopodal sanktuarium p.w. Pierwszych Męczenników Polski w Międzyrzeczu odbyły się uroczystości z okazji milenium śmierci tych Męczenników. Jubileuszowej Mszy św. przewodniczył kard. Franciszek Macharski, metropolita krakowski, a homilię wygłosił kard. Józef Glemp, prymas Polski. W koncelebrze uczestniczyli biskupi zebrani na zebraniu plenarnym Konferencji Episkopatu Polski, która obradowała 13–14 czerwca w Wyższym Seminarium Duchownym w Paradyżu. Na uroczystości przybyło kilkanaście tysięcy pielgrzymów nie tylko z całej diecezji i innych miast Polski, ale także z Włoch, Czech i Niemiec.

Na uroczystości papież Jan Paweł II przesłał specjalny list. List ten jest opublikowany w Aktualnościach na stronie internetowej diecezji zielonogórsko-gorzowskiej publikujemy na s. 11-12.

5. Liturgiczne nowości wydawnicze

Albert Dambon, *Ab-kanzeln gilt nicht. Zur Geschichte und Wirkung christlicher Predigtorte. Ästhetik, Theologie, Liturgik*, LIT Verlag, Münster 2003, ISBN 3-8258-6663-7.

Thomas Richter, *Paxtafeln und Pacificalia. Studien zu Form, Ikonographie und liturgischem Gebrauch*, Diss., VDG Verlag, Giessen 2003, ISBN 3-89739-322-0.

Joachim Conrad, *Liturgie als Kunst und Spiel. Die Kirchliche Arbeit Alpirsbach 1933-2003*. Heidelberger Studien zur Praktischen Theologie Bd.8. LIT Verlag, Münster 2003, ISBN 3-8258-6792-7.

Friedrich Lurz, *Erlebte Liturgie. Autobiografische Schriften als liturgiewissenschaftliche Quellen. Ästhetik, Theologie, Liturgik*, Bd. 28, LIT Verlag, Münster 2003, ISBN 3-8258-6987-3.

Communio-Räume. Auf der Suche nach der angemessenen Raumgestalt katholischer Liturgie. Hrsg. v. Albert Gerhards, Thomas Sternberg u. Walter Zahner. Bild, Raum, Feier, Studien zu Kirche und Kunst Bd.2, Schnell & Steiner Verlag, München 2003, ISBN 3-7954-1583-7.

Błogosławione marnowanie. O Mszy świętej z Ojcem Tomaszem Kwietniem OP rozmawiają Jacek Borkowicz i Ireneusz Cieślak, Wydawnictwo Znak, Kraków 2003, ISBN 83-240-0305-3.

Esposito Salvatore, *La notte splenderà come il giorno. Guida alla veglia pasquale*, CLV, Roma 2003, ISBN 88-7367-019-9.

Il Messale Romano. Tradizione, traduzione, adattamento (XXX Sett. di Studio A.P.L. 2002), pr. zb., CLV, Roma 2003, ISBN 88-7367-021-0.

Conférences St. Serge 2002, *La liturgie interprète de l'Écriture. II - Dans les compositions liturgiques, prières et chants*, CLV, Roma 2003, ISBN 88-7367-023-7.